

Fondbolagens förening

SWEDISH INVESTMENT FUND ASSOCIATION

Vägledning för hantering av kompensation vid felaktigt fondandelsvärde

Beslutad 2014-04-02, senast reviderad 2023-02-02

1. Bakgrund och allmänna påpekanden

Värderingen av fonders innehav och beräkningen av fondandelsvärdet är centrala uppgifter i all fondverksamhet. Fondandelsvärdet ligger till grund för de andelskurser till vilka andelsägarna tecknar och löser in andelar samt för vilken förvaltningsavgift andelsägarna får betala. För andelsägarnas likabehandling och trovärdigheten för fondbranschen är därför en korrekt värdering och beräkning av fondandelsvärdet nödvändig.

Fondbolagets skyldigheter följer av såväl författningar som fondbestämmelser. För att kunna uppfylla de krav som ställs måste fondbolaget upprätta effektiva rutiner och kontroller för att försöka undvika felaktiga beräkningar av fondandelsvärde och, om sådana ändå sker, upptäcka dem.

Att fel trots goda rutiner kan uppstå har uppmärksammats av IOSCO som i sin slutrapport rörande värdering av kollektiva investeringar påpekar att materiella fel ska rättas.¹

Vid fel bör fondbolaget se över sina rutiner för fastställande av fondandelsvärde för att på så sätt minska risken för framtida fel.

Felaktig beräkning av fondandelsvärde kan vara av så allvarlig karaktär att felet anses som en sådan väsentlig händelse som ska rapporteras till Finansinspektionen. Fondbolagets styrelse ansvarar för att fastställa relevanta kontrollsysteem och interna regler för när väsentliga händelser föranleder rapportering till Finansinspektionen.

Enligt Svensk kod för fondbolag ska rutiner finnas för hantering av fall där felaktigheter uppkommit vid kurssättningen. Fondbolaget bör i informationsbroschyren eller på sin webbplats informera om sina principer för kompensation.

I denna vägledning berörs hur fonden och andelsägarna bör kompenseras i de undantagssituationer då fel uppstår. Utgångspunkten är att alla fel ska rättas och att fonden och även enskilda fondandelsägare ska kompenseras om de har påverkats negativt av felet. Kompensation av mycket små fel kan emellertid innebära betydande administration som inte står i rimlig proportion till andelsägarnas intresse av kompensation. Vägledningen innehåller därför vissa begränsningar.

Vägledningen har utgått från IOSCOs slutsats att materiella fel ska kompenseras och anger hur fondbolagen kan resonera för att slå fast vilka fel som bör anses vara materiella. Vägledningen har därvid beaktat praxis för

¹ Se IOSCO, Principles for the Valuation of Collective Investment Schemes Final Report, princip 5.

hantering av rättelse för fonder som säljs i Sverige från andra EU-länder.²

Denna vägledning bör ses som en minimistandard för kompensation vid felaktig beräkning av fondandelsvärde. **Det bör poängteras att en rimlighetsbedömning alltid måste göras av fondbolaget från fall till fall.**

Föreningens vägledningar innebär tolkningsstöd och hjälp till medlemmar i frågor som i vissa fall reglerats i författningar eller i vissa fall är helt oreglerade. Avsikten är att vägledningen ska hjälpa medlemsbolagen vid utformningen av egna rutiner och riktlinjer.

2. Rättelse av felaktigt fondandelsvärde

Ett felaktigt fondandelsvärde kan ha flera olika orsaker. Exempelvis kan felaktig beräkning av avgifter, felaktiga kurser på innehav eller helt enkelt den mänskliga faktorn leda till att fondandelsvärdet inte blir korrekt. Vid upptäckt av fel ansvarar fondbolaget för att vidta åtgärder så att fondens fondandelsvärde blir korrekt så snart som möjligt. Det innebär att befintliga andelsägares andelar blir rätt värderade.

3. Minimistandard för kompensation vid rättelse av fondandelsvärde

3.1 Definition av materiella fel

Fel i fondandelsvärde som uppstått på grund av att fondbolaget åsidosatt sina skyldigheter, såsom vid felaktig avgiftsberäkning eller vid placeringar av fondens medel i strid med lag eller fondbestämmelser, bör alltid betraktas som materiella och fonden och andelsägarna kompenseras om de påverkats negativt. Observera att felaktigt avgiftsuttag som har uppstått som en följd av andra fel inte i sig innebär att felet ska anses vara materiellt.

I bedömningen av om andra fel än de som nämns ovan är materiella eller inte bör hänsyn tas till hur stora kurssvängningarna (volatiliteten) normalt är i fonden. I fonder vars tillgångar är föremål för högre volatilitet får sådana andra fel i högre grad anses ligga inom ramen för normal verksamhet än vad som gäller för fonder med lägre volatilitet. Ju mindre svängningar fonden haft i fondandelsvärdet, desto mindre fel bör betraktas som materiella, se tabell 1 i bilagan.

² Se CIRCULAR CSSF 02/77 från i Luxemburg:

http://www.cssf.lu/fileadmin/files/Lois_reglements/Circulaires/Hors_blanchiment_terrorisme/cssfo2_77eng.pdf

samt finska Finansinspektionens (Finanssivalvonta) regelverk (se punkt 10.2-3):

https://www.finanssivalvonta.fi/globalassets/sv/regelverk/foreskriftssamling/2011/03_2011/03_2011.m12_sv.pdf

3.2 Kompensation vid materiella fel

Om ett fel klassificerats som materiellt bör fondbolaget undersöka om felet haft negativ påverkan på fonden eller på de andelsägare som under den aktuella perioden har tecknat eller löst in fondandelar. I sådana fall bör fondbolaget vidta åtgärder som innebär att fonden och dess andelsägare försätts i samma situation som om felet aldrig hade uppstått (kompensation).

Kompensation bör lämnas både till fonden och till de andelsägare som tecknat eller löst in fondandelar. Huvudregeln är att återtag inte bör ske om andelsägaren påverkats positivt av felet.

3.3 Begränsning vid små belopp

Fondbolaget kan besluta att kompensation till enskild andelsägare endast betalas ut om den överstiger 100 kronor.

Bilaga till Vägledning för hantering av kompensation vid rättelser av fondandelsvärde (NAV)

Tabell 1. Volatilitetsgränser (VaR-ekvivalent volatilitet) för kategoriindelning samt hur stort felet ska vara för att anses materiellt

Kategori	(KID-kategori)	Volatilitet lika eller större än (%)	Volatilitet mindre än (%)	Gräns för materiella fel(% av NAV)
1	(1)	0	0,5	≥ 0,1
2	(2)	0,5	5	≥ 0,2
3	(3)	5	12	≥ 0,3
4	(4-7)	12		≥ 0,5

Exempelvis bör en fond som på grund av sin volatilitet (högre än 12 %) placerats i kategori 4 ersättas för fel som är lika med eller överstiger 0,5 % av fondandelsvärde. Normalt hamnar aktiefonder i kategori 4 medan räntefonder oftast hamnar i kategori 1-2.

Volatiliteten bör beräknas enligt samma metodik som används för fondens risk/avkastningsprofil i faktabladet (Priip KID)³.

³ Se Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/653 av den 8 mars 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) genom fastställande av tekniska tillsynsstandarder för faktabladens utformning, innehåll, översyn och ändring samt för villkoren för fullgörandet av kravet på tillhandahållande av sådana faktablad (Bilaga II): [Länk till regelverket](#)

Kan ingen volatilitet beräknas anses fonden tillhöra kategori 1.